

Nader onderzoek vleermuizen, huismus, kerkuil, boerenwaluw
en steenmarter

Noordeind 19, Emmen

Colofon

Nader onderzoek vleermuizen, huismus, kerkuil, boerenwaluw en steenmarter
Noordeind 19, Emmen

Abonnementhouder van de Nationale Databank Flora en Fauna

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: BJZ

Projectnummer en versie: 4861, versie 1.0	Status: Definitief
Auteur: Ing. P. Leemreide	Veldmedewerker(s): Ing. J. Tamminga e.a.
Ligging projectgebied: Noordeind 19, Emmen	Rapportdatum: 27-10-2022

Correspondentieadres:
Aladnaweg 18
7122 RR Aalten

E: info@natuurbankoverijssel.nl
T: 0543-451142 / 0614-435700

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Voorgenomen activiteit.....	3
Hoofdstuk 2	het onderzoeksgebied.....	4
2.1	Situering	4
2.2	Beschrijving van het onderzoeksgebied.....	4
Hoofdstuk 3	het onderzoek	5
3.1	Methode.....	5
3.2	Bezoeken	5
3.3	Resultaten	6
Hoofdstuk 4	Samenvatting en conclusies	7
4.1	Samenvatting.....	7
4.2	Conclusie	7
4.3	Geldigheid	7

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Er zijn plannen voor de herontwikkeling van een perceel aan de Noordeind 19 in Emmen. Bestaande bebouwing (woonboerderij) wordt gesloopt en herbouwd en het erf wordt opnieuw ingericht. Uit verkennend onderzoek, uitgevoerd op 28 maart 2022 is gebleken dat de functie van de bebouwing in het plangebied voor vleermuizen, huismussen, boerenwaluw en kerkuilen niet onderzocht kan worden middels een verkennend onderzoek en dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is.

In verband met de voorgenomen sloop van de woonboerderij hebben onderzoekers van Natuurbank Overijssel, de bebouwing in het onderzoeksgebied onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen en nestplaatsen van huismussen, boerenwaluwen en kerkuilen. Tevens is het onderzoeksgebied onderzocht op de aanwezigheid van een vast rust- en voortplantingsplaats van steenmarters. Dit onderzoek is uitgevoerd in de periode maart-september 2022.

In het kader van de zorgplicht (Art. 1.11 Wet natuurbescherming) moet voorafgaand aan een ingreep, welke mogelijk negatieve effecten kan hebben op beschermde diersoorten, een effectbeoordeling plaats vinden. Omdat met een eenmalige visuele inspectie, de functie en betekenis van de aanwezige bebouwing voor vleermuizen, boerenwaluwen, steenmarters en huismussen niet (volledig) vastgesteld kan worden, was gericht vervolgonderzoek noodzakelijk.

Vleermuizen en hun verblijfplaatsen zijn strikt beschermd en mogen alleen negatief beïnvloed worden indien een ontheffing van de Wet natuurbescherming is verkregen. Huismussen, kerkuilen en hun vaste rust- en voortplantingsplaatsen zijn strikt beschermd en mogen alleen negatief beïnvloed worden indien een ontheffing van de Wet natuurbescherming is verkregen. Oude nesten van boerenwaluwen zijn beschermd als er zwaarwegende ecologische omstandigheden zijn. Steenmarters en hun vaste rust- en voortplantingsplaatsen zijn beschermd. Marters mogen niet gedood worden en vaste rust- en voortplantingsplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden.

In voorliggend rapport worden de bevindingen van onderzoek naar de functie van de bebouwing voor vleermuizen, huismussen, boerenwaluwen, steenmarters en kerkuilen gepresenteerd. De rapportage wordt afgesloten met het vaststellen van de wettelijke consequenties en eventuele vervolgstappen.

1.2 Voorgenomen activiteit

Het voornemen is een deel van de op het erf aanwezige bebouwing te slopen. Dit betreft de woonboerderij. De op het erf aanwezige kapschuur blijft behouden.

HOOFDSTUK 2 HET ONDERZOEKSGBIED

2.1 Situering

Het plangebied bevindt zich aan de Noordeind 19, in Emmen. Het gebied grenst aan de oostzijde aan een woonwijk en wordt verder omgeven door grasland en boerderijen ten noorden en zuiden van het plangebied. Het plangebied bestaat uit een woonboerderij met omliggende tuin, een open stal, een paardenbak omgeven met een laurierhaag, een poel en een langgerekt grasland achter de woning

Luchtfoto van het onderzoeksgebied (gele lijn).

2.2 Beschrijving van het onderzoeksgebied

De woning heeft gemetselde gevels zonder stootvoegen en een rieten dak met schoorsteen. Langs de zuidelijke gevel van de woning zijn meerdere nestkasten aangebracht. Rond de woning groeit een diversiteit aan bosjes- en struikvegetatie en aan de westzijde van het gebouw groeit klimop tegen de gevel. De woning is, op enkele gaten in het rieten dak na, in goede staat van onderhoud.

3.1 Methode

Vleermuizen

Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type:Pettersen D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt op een extern opname apparaat (type: Zoom H2n). Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaanstelling en gebiedsgebruik. Tijdens het onderzoek is ook gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion xq28). Een dergelijke camera is van grote meerwaarde bij het waarnemen van zwermdende dieren tijdens het binnenvliegen, tijdens de baltsperiode en voor het waarnemen van vleermuizen met een extreem zachte sonar, zoals de gewone grootoorvleermuis.

Het onderzoek is opgezet om duidelijkheid te krijgen over de functie van het gebouw in het onderzoeksgebied als verblijfplaats voor vleermuizen. Het onderzoek is afgestemd op het mogelijk voorkomen van alle gebouwbewonende soorten. Het gebouw lijkt geschikt als zomer-, kraam- en paarverblijfplaats, niet als (massa) winterverblijfplaats van gewone dwergvleermuis (of andere vleermuissoorten).

Het onderzoek is uitgevoerd door te posten op diverse plekken met een batdetector nabij de te slopen bebouwing. De onderzoekers hebben het onderzoeksgebied te voet bezocht waarbij specifiek gelet is op uit- en invliegende dieren. Het onderzoek tijdens de kraamperiode is uitgevoerd door twee ervaren vleermuisonderzoekers, het onderzoek tijdens de paarperiode is uitgevoerd door één ervaren onderzoeker.

Huismussen

Voor het onderzoeken van de functie van de bebouwing voor huismussen is zowel visueel als auditief onderzocht. Er is in het onderzoeksgebied gezocht naar huismussen, in het bijzonder naar voedselvluchten en zichtbare nesten. Ook is geluisterd naar zingende (tijlpen) huismussen en bedelende jongen vanuit de nestplaats.

Kerkuil

In de kapschuur in het onderzoeksgebied hangt een kerkuilenkast. Tijdens alle bezoeken in het kader van het vleermuisonderzoek, is op kerkuilen in het onderzoeksgebied gelet. In het bijzonder roepende adulte vogels, bedelende jongen of in- of uitvliegende uilen.

Boerenwaluw

Tijdens alle bezoeken in de periode mei-augustus is de bebouwing gecontroleerd op aanwezige nesten van de boerenwaluw. Tevens is er gekeken in het voorjaar naar boerenwaluwen die in en uit de gebouwen vlogen en alarmeerden.

Steenmarter

Tijdens alle bezoeken in het kader van het vleermuisonderzoek, is op steenmarters in het onderzoeksgebied gelet. Naast het kijken naar dieren in en op gebouwen, is geluisterd naar spelende jongen. Ook is op toegankelijke plekken gekeken naar prooiresten en uitwerpselen.

3.2 Bezoeken

Vleermuizen

Voor het in beeld brengen van de betekenis van de bebouwing voor vleermuizen zijn vijf verschillende bezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht. De bezoeken in juni en juli zijn uitgevoerd voor het in kaart

brengen van kraam- en zomerverblijven, de bezoeken in augustus en september zijn uitgevoerd in verband met onderzoek naar paarverblijfplaatsen.

Het onderzoek is uitgevoerd door twee, zelfstandig operende onderzoekers die onderling met elkaar in contact staan middels een portfoon. Deze inzet is voldoende om alle in- of uitvliegende vleermuizen vast te kunnen stellen in dit onderzoeksgebied. De bezoeken aan het plangebied zijn uitgevoerd door ervaren vleermuisonderzoekers.

In onderstaande tabel worden de verschillende bezoekdata weergegeven.

bezoekdatum	tijdstip	n-onderzoekers	Doel	Weersomstandigheden
6-6-2022	21:49-23:49	2	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Geheel bewolkt, 14°C, lichte neerslag, matige wind
29-6-2022	21:57-23:57	2	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Half bewolkt, 20°C, droog, zwakke wind
5-7-2022	03:21-05:21	2	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Half bewolkt, 16°C, droog, matige wind
30-8-2022	21:26-23:26	1	paarverblijfplaatsen	Half bewolkt, 18°C, droog, zwakke wind
20-9-2022	20:37-22:37	1	paarverblijfplaatsen	Zwaar bewolkt, 14°C, droog, zwakke wind

Bezoekschema vleermuisonderzoek in het onderzoeksgebied.

Huismussen

Om nestplaatsen in het onderzoeksgebied vast te stellen zijn in totaal drie inventarisatieronden uitgevoerd en wel op 28 maart 2022, 14 april 2022 en 13 mei 2022. Alle bezoeken zijn uitgevoerd onder geschikte weersomstandigheden. Er is tijdens de bezoeken gekeken en geluisterd naar tjilpende mannetjes, voedselvluichten van huismussen en geluisterd naar bedelende jongen vanonder de dakpannen. De bezoeken duurden 55-65 minuten per ronde en zijn uitgevoerd in de late ochtend.

Kerkuilen

Het onderzoeksgebied is drie maal bezocht in de voortplantingsperiode, gedurende de actieve periode van kerkuilen (avond en ochtend).

Boerenwaluw

Het onderzoeksgebied is vier maal onderzocht in de periode 6-6-2022 tot 30-8-2022.

Steenmarter

Het onderzoeksgebied is in totaal zes keer onderzocht op sporen van steenmarters (incl. bezoek van 28 maart 2022). In totaal is 16,5 uur veldwerk uitgevoerd in het onderzoeksgebied, waarvan de meerderheid tijdens de dagelijkse actieve periode van steenmarters.

3.3 Resultaten

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen en geen nestplaatsen van huismussen in het onderzoeksgebied vastgesteld. De kerkuilenkast in de kapschuur was in 2022 bezet door een paartje kerkuilen. Er is vermoedelijk met succes een nest groot gebracht. In de kapschuur nestelden in 2022 géén boerenwaluwen. Er zijn geen steenmarters in het onderzoeksgebied waargenomen en er zijn geen sporen gevonden die op de aanwezigheid van steenmarters in het plangebied duiden.

Tijdens de bezoeken in de kraamperiode, zijn wel enkele gewone dwergvleermuizen en is één maal een laatvlieger waargenomen. Deze vleermuizen foerageerden kortstondig in en rond het onderzoeksgebied, maar vertoonden geen verbondenheid met de bebouwing in het onderzoeksgebied. De vleermuizen foerageerden rond de gebouwen, om na enkele minuten weer verder te vliegen.

Overige soorten

Er zijn tijdens het veldwerk geen aanwijzingen gevonden dat andere beschermde diersoorten een rust- of voortplantingsplaats bezetten in het onderzoeksgebied.

HOOFDSTUK 4 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

4.1 Samenvatting

In de periode maart-september 2022 is bebouwing op het adres Noordeind 19 te Emmen onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen en nestplaatsen van huismussen, boerenzwaluwen en kerkuilen. Ook is gekeken naar de aanwezigheid van een verblijfplaats van steenmarters in het onderzoeksgebied.

Uit het onderzoek kwam naar voren dat vleermuizen geen verblijfplaats bezetten in het onderzoeksgebied. Ook nestelen er geen huismussen of boerenzwaluwen in het onderzoeksgebied. Wel nestelt er een paartje kerkuilen in de nestkast in de kapschuur. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat steenmarters een verblijfplaats in het plangebied bezetten.

Ondanks dat geen verblijfplaats van steenmarters in het onderzoeksgebied is vastgesteld, zegt het onderzoek niets over het voorkomen van deze soort in het onderzoeksgebied. Het onderzoeksgebied kan benut worden als foerageergebied. Deze functie wordt echter niet aangetast door uitvoering van de voorgenomen activiteiten.

Het uitgevoerde onderzoek voldoet aan de geldende protocollen en is volledig en onder gunstige weersomstandigheden uitgevoerd.

4.2 Conclusie

Als gevolg van de voorgenomen sloop van de woning, wordt geen vleermuis verstoord of gedood, wordt geen verblijfplaats verstoord, beschadigd of vernield, wordt geen nestplaats van huismussen of boerenzwaluwen verstoord, beschadigd of vernield en wordt geen vaste rust- of voortplantingsplaats van steenmarters beschadigd of vernield.

Als gevolg van de voorgenomen activiteiten wordt geen nestplaats van kerkuilen beschadigd of vernield. Kerkuilen zijn vrij verstoringsgevoelig. Geadviseerd wordt geen sloop- of bouwwerkzaamheden uit te voeren tijdens de broedtijd van kerkuilen. Dit om te voorkomen dat een bezet nest in de kapschuur verstoord wordt.

4.3 Geldigheid

Veldbiologische gegevens, zoals verzameld in dit onderzoek, zijn drie jaar bruikbaar.